

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliae Catholicae De Sacris Arcanis Deiparæ Mariæ Et Iosephi

Cum quadruplici Indice

Cartagena, Juan de

Coloniae Agrippinae, 1613

Homilia Decima. Ostenditur ex sanctorum Patrum doctrina, & validiſſimis rationibus, D. Iosephum, cum beata[m] Virginem prægnantem dimittere voluit, vel magnum quid, vel saltem nihil sinistrum, aut ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51414](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51414)

quantum in se est, iustior esse contenderet, semper de bono in melius proficere conaretur; non enim ad annum, vel ad tempus, instar mercenarij, sed in aeternum, diuino se mancipat famulatus, audit denique vocem Iusti: in aeternum non obliuiscar iustificationes tuas, & rursus: Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas in aeternum: & post pauca, pulchra haec subiungit: Itaque, indefessum proficiendi studium, & iugis conatus ad perfectionem perfectior reputatur; quod si studere perfectioni, & velle semper proficere est, perfectum esse, profectum nolle proficere, deficere est. Vbi ergo sum, qui dicere solent: iustificatus sum, nolumus esse meliores, quam patres nostri? O Monache, non vis proficere? non, inquit. Vis ergo deficere? nequaquam, ait: quid ergo? manere, inquit, volo in eo, in quo perseuero nec peior fieri patior, nec melior cupio. hoc vis, quod esse non potest. vidit scalam Iacob, & in scala Angelos, ubi nullus residens, nullusve subsistens apparuit, sed vel ascendere, vel descendere videbantur vniuersi; quatenus palam daretur intelligi, inter profectum, & defectum in hoc statu mortalis vitae nihil medium inueniri, sed quomodo ipsum corpus nostrum continet, aut crescere constat, aut decrescere, sic necesse sit & spiritum, aut proficere semper, aut deficere. haec tenus Diuus Bernardus. Tandem id mihi palam facit eximiam Diui Iosephi iustitiam, & sanctitatem, quod, cum nauis aliqua preciosissimis mercibus plena, in altum tendit mare, quare solet affecurator, immo multi, quia vnus solus id praestare non potest; ita cum Maria esset, quasi nauis instruoris, de longe portans paucum suum, coelestium charismatum mercibus onusta, ac varij gratiarum preterrogatus locupletissima; solus Ioseph inuentus est, qui pretiosissimas eius honoris, & famae merces affecuraret, quod tanquam diuinis muneribus ditissimus, perfectum ad eum praestitit, ut etiam sponsam, quam nunquam tetigerat, grauidam obseruans, eius honori consulens, minime accusaret, Matthaeo dicente: Cum esset Iustus, noluit eam traducere: quid plura? hoc vnum eius iustitiam super omnium sanctitatem

mirum in modum extollit, quod rationi consentaneum putauerim, si Christus naturalem aliquem humanum patrem, ut re vera potuisset, habiturus esset in terris, non alium elegisse, quam Iosephum, quem in patrem legalem elegit, atque ad eundem diuinis charismatibus illum exornasse, quibus naturalem patrem cumlasser; maxime, cum recte Dominus agnosceret, non minori paterno affectu Iosephum illum fore profecturum, quam naturalis eius pater in terris exstitisset. Iustum igitur per Anthonomastiam illum fecit, qui iustus est per essentiam, Iesus, filius Mariae, cui sit honor, & gloria in saecula saeculorum. Amen.

HOMILIA X.

Ostenditur ex sanctorum Patrum doctrina, & validissimis rationibus, D. Iosephum, cum beatam Virginem praegnantem dimittere voluit, vel magnum quid, vel saltem nihil finistrum, aut turpe de ea sibi persuasisse: cuius occasione permulta valde vtilia contra temeraria iudicia traduntur.

Sic quidem grauissimos quosdam Patres in eam abiisse sententiam, ut putarent, Iosephum verum dubitasse de Virginis castitate, imo, & iudicasse adulterij ream esse, valdeque excruciatum fuisse, quod illa sic intueretur grauidam, quam certissime sciebat se, ne mente quidem attigisse, fuisse tamen magnae iustitiae opus patienter illatam sibi iniuriam tulisse absque reuelatione, & accusatione. hi sunt in primis, Diuus Augustinus, qui scribens ad Macædonium ait: Ioseph, cui Virgo Maria, Domini Mater, fuerat desponsata, cum eam comperisset esse

D. August.
epist. 54.
tom. 2.

- esse pregnantem; cui se nouerat non esse commixtum, & ob hoc, nihil aliud, quam adulteram credidisset, puniri tamen eam noluit; nec approbator flagitij fuit. Idem de natali Domini: Nescit (inquit) interea Ioseph Mariæ sponsus, quid cū Mariā ageret Angelus, subitoq; Ioseph intuitu familiari, & licentia maritali afficit Mariā coniugem suā, vidit eā gestibus grauari, intellexit Mariā uerum grauidari, turbatur Ioseph, homo iustus, quod Mariam nunquam de Templo Domini acceperat, & nōdum cognouerat, & grauidam sentiebat, & quam non meruerat in coniugij honorem, iam haberet in confusione: secumque diu astuans disputat, dicens: unde hoc contigit, quod euenit? non cognoui, non noui, non tetigi, non uolui, non grauidari; heu, heu, quid contigit? &c. quid ergo faciam? quid agam? anxior, gemo, curro, consilium quero, nec penitus inuenio; prodo adulterium, aut taces opprobrium? si proddero, adulterio quidem non consentio, sed n̄eum crudelitatis incurro; quia secundum libri Moysi sententiam, lapidandam esse cognosco; si tacero malum, consentio, & cum adulteris portionem meam pono; quoniam ergo tacere, malum, adulterium proderet peius est, ne per me fiat homicidium, dimittam eam coniugio: hæc ille, qui similia tradit homil. 16. de verbis Domini. subscribit eidem sententiæ Iustinus martyr in Dialogo suo cum Triphone dicens: Iosephus etiam is, qui Mariæ sponsus erat, cum uellet sponsam suam principio eiicere, quod eam ex viro grauidatam esse existimaret, id est ex stupro, in visu, & somno ei preceptum est, ne uxorem suam repudiaret, cum ei dixisset Angelus, qui se ei patefecerat, ex Spiritu sancto esse id, quod in uero haberet. Adde D. Ambrosium de Institut. Virg. cap. 5. dicentem: quid preiudicat Mariæ, si celestis consilij mysterium Ioseph non intelligit, & putauit, Virginem non esse, quia pregnantem uiderat. Ac tandem, ne in referendis Patrum testimoniis multus sim, eandem amplexi sunt sententiam Hilarius, Chrysostomus, Euthymius, Theophylactus, & Nicæphorus, cui duo habentur magni momenti fundamenta in sacra Scriptura, quorum primum desumitur ex verbis illis: Cum esset uir iustus, & nollet eam traducere, ubi in Græco, uerbum, traducere significat exemplificare, uel in exemplum ponere: quam lectionem secutus Augustinus epistola ad Paulinū uertit. & nollet eam exemplare: & epist. ad Macædonium legit: & nollet eam d'ulgare: quod latine eleganter transtulit vulgatus Interpres: & nollet eam traducere, hoc est, in populi fabulam, aut publicum uulgi sermonem offerre. S. Chrysostomus legit: & nollet eam publicare, & in iudicium tradere: Hilarius autem interpretatur, idem esse: traducere, quod legis exemplar edere in aliquem, per quod iuste deberet condemnari, sed & Theophylactus exponit; idem esse traducere, quod manifestare, seu punire crimen, hancque esse vim huius uerbi, non obcurè indicant uerba illa Sapientis: traducet impius ex aduerso iniquitates ipsorum: quibus cōsonat modus loquendi D. Pauli, dum ad Coloss. ait: Christum Dominum traduxisse confidenter Principatus, & Potestates; quæ omnia confirmantur ex sequentibus uerbis: Cum nollet eam traducere, sed occulte dimittere: unum enim alteri opponitur. Secundum fundamentum desumitur ex uerbis Angeli dicentis Iosepho: Noli timere, accipere Mariam coniugem tuam: quibus uerbis uidetur intendisse Angelus, quietū, ac pacatum illum reddere, ne adulterium suspicaretur; ad id enim indicauit ei, eam de Spiritu sancto cōcepisse. Deniq; duplex opitulatur huic sententiæ ratio congruentiæ; Prima, quod, quemadmodum Deus permisit dubitationem B. Thomæ Apostoli de Christi resurrectione dubitantis, dubitationisque vulnera curauit, certissimosque de tanto mysterio nos reddidit; simili ratione oportebat. Deum permittere, Iosephū de castitate B. Virginis dubitare, ut sic omnino certos nos redderet, tum de Matris uirginitate, tum de Christi per Spiritum sanctum facta conceptione. Secunda, ut sic exemplo suo iustus Ioseph, quomodo coniugati homines, quibus uxoris adulteræ misera fors contingit, piè, ac pruden-

Idem serm.
14. tom. 10.

Deut. 22.

Homil. 16.

Iustinus
Marr. In-
terprete.

D. Ambros.

Hilar. Cant.
1. in Matth.
Chryf. hom.
4. in Matth.
tom. 2.

prudenter se habere debeant, doceret: ita
 tentit D. Augustin. de verb. Domini, di-
 cens: Si solus iustus, quia aliquis peccauit in te,
 & eum vis coram omnibus arguere, non es
 correptor, sed proditor: attende, quemadmo-
 dum vir iustus Ioseph tanto flagitio, quod de
 vxore fuerat suspicatus, tanta benignitate pe-
 percit, antequam sciret, vnde illa conceperat,
 quia grauidam senserat, & se ad illam non ac-
 cessisse nouerat: restabat itaque certa adulterij
 suspitio, & tamen quia ipse solus senserat, solus
 ipse sciebat: quid de illo ait Euangelium? Io-
 seph autem, cum esset vir iustus, & nollet eam
 diuulgare: Marii dolor non vindictam quesi-
 uit, voluit prodesse peccanti, non punire pec-
 cantem. hęc ille. quibus consonant alia

D. Ambrosij in hunc modum loquentis:
 Pulchre docuit S. Mattheus Euangelista, quid
 facere debeat iustus, qui prauum coniugis de-
 prebenderit, inuentum ab homicidio, castum
 ab adulterio prestare se debeat. Verum, quia
 in hac sententia illud aduersus eam vige-
 re videtur, quomodo iustus dicatur Io-
 seph, nolens traducere pręgnantem vxor-
 em, & non ex se, cum potius, quia iustus
 esset, deberet illam traducere, iuxta præ-
 ceptum legis Leuit. 5. vnde D. Hierony-
 mus dixit: Pręceptum est, non solum reos, sed,
 & confcios criminum obnoxios esse peccatis

Deinde, quia si noluit eam traducere,
 quia iustus erat, iustitia fuisset eam tra-
 ducere, quod tamen nullus cōcedet, cum
 secundum legem licitum esset, eam tra-
 ducere. Eapropter dicendum arbitror in
 veteri lege, non fuisse præceptum, vt fal-
 so putat Theophylactus, vt mariti adul-
 tetas vxores traducerent, sed permissum
 tantum, sicut permittebatur, & non præ-
 cipiebatur, vt mariti de vxoribus sinistra
 suspicātes, ad sacerdotes eas adducerent,
 vt per eorum maledictionem, & potio-
 nem, quam illis porrigebant, rei veritas
 patefieret. quod autem dicit D. Hierony-
 mus, confcios criminum, si tacuerint, obno-
 xios esse peccati, iuxta legem Leuit. 5. in-
 telligitur (vt patet ex contextu ipso legis)
 de illis, qui adiurati à Iudice, vt testimo-
 nium ferant eius, cuius sunt confcij indi-

care reuenerint, vt egregiè adnotauit Cor-
 nelius Ianfenius in Concord. Euang. cap. Cornel. Ian-
 7. Immo crediderim, si rem altius con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-

templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-

templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-

templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-

templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-

templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-

templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-

templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-

templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-

templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-

templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-

templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-
 templemur, non potuisse Iosephum iure con-

domum tuam existimas esse velut tabernaculum Cedar, in qua adulterinus filius commoretur, ac propterea de eicienda matre cum filio cogitas; sed tua te fallit opinio, non enim sum, nisi velut tabernaculum Regis Salomonis, in quo mystica arca humanitatis Christi Domini sub clausura Virginei uteri mei delitescit, & in quo etiam continetur propitiatorium, imò, & qui est ipsa propitiatio pro peccatis nostris, Verbum Dei, caro factum.

Illud tamen, cui hæc sententia placuerit, aduertere oportet, præcitas Patres minimè concedere (cum id cum verbis Evangelij meo iudicio pugnet) in illa falsa existimatione, quam S. Ioseph habuit de B. Virginis integritate quidquam peccasse; tum quia, cum non agnosceret, nec agnosceret tunc teneretur mysterium Incarnationis, & videret uxorem suam prægnantem, certoque nouisset, se nunquam attigisse illam; certè à temerarij iudicij macula liber erat, & immunis proflus eius existimatio; tum quia forsitan iudicauit illam fuisse grauidam, absque eius tamen culpa, vt si per vim fuisset violata, cui delicto specialis in veteri illa lege erat pœna statuta. Quod si defensores huius sententiæ interrogas, cur Virgo Iosephum cœlestis conceptus certiore non fecit, præcauens, ne in illam suspicionem veniret? Respondent, quia se, honoremque suum diuinæ protectionis curæ subesse sciebat: si enim de Susanna, cum ab impijs hominibus adulterij accusaretur, dicitur: *Erat cor eius, fiduciam habens in Domino*, quid de Dei parente dicendum est? equidem erat cor eius, fiduciam summam habens in Deo, qua velut anchora, sic stabiliebatur, vt ne tenuis quidem trepidationis, vel perturbationis fluctus, illud dimoueret: potuit Ioseph ipse vultus virginei serenitatem, modestiamque illis diebus admirari, quæ recti mentem conscientiam satis indicabat; adultera enim scœmina virum timet, fugit, eo viso exalbescit, ventris tumorem tegit, ac premit;

Daniel. 13.

Virgo contra, nec virum timuit, nec fugit, nec eo viso vnquam exalbit, nec ventris tumorem aut preffit, aut occultauit, Dei prouidentia se totam commisit. neque vero decepta est, adfuit cordi confidenti Deus.

Alij Patres in oppositam è diametro sententiam abeuntes, docuerunt B. Iosephum agnouisse altissimum Incarnationis mysterium, idque significasse Euangelistâ cum dixit: *Inuenta est habens de Spiritu sancto*: inuenta, exponit D. Hieronym. à Ioseph, qui licentia pœne maritali omnia noverat uxoris arcana: aiunt ergo illum, præ singulari sua modestia, ac humilitate, matris Dei consortio indignum se iudicantem, statuisse in animo suo illam dimittere, memorem illius, quod dictum est Moyli: *Ne appropies huic, solue calcementa de pedibus tuis; locus enim, in quo stas, terra sancta est*. Certè Petrus simili humilitatis spiritu ductus, illam protulit vocem: *Exi à me, Domine, quia homo peccator sum*: quibus etiam consonant verba illa humilia D. Ioannis Baptistæ: *Non sicut dignus solue, re corrigiam calcementi*: atque in huius figuram dicitur de Dauid: *Timuit intrudere arcam Dei in domum suam: præ magna enim sua humilitate dicebat: quomodo ingreditur ad me Arca Dei?* Amplexatus est hæc sententiam in primis Origenes, dum ait: *Iustus erat Ioseph, & illa virgo immaculata erat, sed ideo eam dimittere volebat, quoniam virtutem mysterij, & sacramentum quoddam magnificum in eadem cognoscebat; cui appropinquare se indignum existimabat; ergo humilians se ante tantam, & tam ineffabilem rem, querebat se longè facere. hæc ille*. Cuius per similia lego apud D. Basilium dicentem: *Inuenta est grauida de Spiritu sancto: ambo inuenit Ioseph, & conceptionem, & causam: quod de Spiritu sancto: quapropter timens eiusmodi mulieris vir nominari, clanculum ipsam dimittere voluit: non ausus publicare, quomodo res ipsius haberent: cum autem esset iustus, affectus est mysteriorum reuelationem: nam, dum hæc ipsa animo versaret, angelus Domini apparuit ipsi per somnium dicens: Ne*

Ne timeas accipere Mariam uxorem tuam; nec illud cogita, quod suspicionibus absurdis obumbrabis peccatum: iustus enim appellatus es: non est viri iusti iniquitates silentio contegere; ne timeas, accipere Mariam coniugem tuam; ostendit, quod non moleste tulit, neque fastidivit, sed timuit ipsam, veluti Spiritu sancto repletam: & illa verba Angeli: Noli timere accipere Mariam coniugem tuam: idem sanctus Doctor ostendit, quod Virginem Ioseph non sit abominatus, nec moleste tulerit, sed quod eam metuerit, vt Spiritu sancto plenam: hæc ille, quibus non possum, egregia D. Bernardi verba, etli permulta, non subiungere; ait enim: *Quare voluit dimittere eam? Accipere in hoc, non meam, sed Patrum sententiam; propter hoc Ioseph voluit dimittere eam; propter quod Petrus Dominum à se repellere dicebat: Exi à me, Domine, quia homo peccator sum: propter quod Centurio à domo sua illum prohibebat, cum diceret: Domine non sum dignus, vt intres sub tectum meum; ita ergo, Ioseph indignum, & peccatorem se reputans, dicebat intra se, à tali, & à tanta non debere sibi vltra familiare prestari conuersationem, cuius supra se mirabilem expansebat dignitatem: videbat, & horrebat diuine presentie certissimum gestantem in signo, & quia mysterium penetrare non poterat, volebat dimittere eam. Expauit Petrus potentie magnitudinem; expauit Centurio presentie maiestatem; exhorruit nimirum Ioseph, sicut homo, huius tanti miraculi nouitatem, mysterij profunditatem, & ideo occultè voluit dimittere eam. Miraris, quod Ioseph pregnantis sese consortio Virginis indicabat indignum, cum audias, & sanctam Elisabeth eius non posse ferre presentiam, nisi cum tremore quidem, & reuerentia? aut namque; vnde hoc mihi, vt veniat mater Domini mei ad me? Ideo itaque Ioseph voluit dimittere eam, sed quare occultè? & non palam? ne videlicet diuorij causa inquireretur, exigeretur ratio. quid enim vir iustus responderet populo dante ceruicis, populo non credenti, & contradicenti? si diceret, quod sentiebat, quod de illius puritate comprobauerat, nonne mox increduli, & crudeliter Iudei*

subannarent illum, lapidarent illam? quando namque; veritati crederent tacenti in vtero, quã postea contempserunt clamantem in templo? quid facerent, necdum apparenti, cui postmodum impias manus iniecerunt, etiam miraculis coruscanti? meritò ergo vir iustus, ne aut mentiri, aut diffamare cogereetur innoxiam, voluit occultè dimittere eam. hanc eandem opinionem sequutus Cancellarius Parisiensis tom. 4 in epistola, quam de institutione festi D. Iosephi scripsit, ait: Dei parentem, antequam ad Elisabetham inuisendam abiret, stupendum Incarnationis mysterium charissimo sponso aperuisse; obtupuisse vero (vt par erat) Iosephum, & de coniuge dimitteda, quod illius conuictu esset indignus, cogitasse. Et Viguierius in Theolog. institut. cap. 20. §. 9. tradit, sanctitatis splendorem effulgentem post Christi conceptionem in integerrimæ Virginis vultu, in admirationem Iosephum rapuisse: & paulò post: tanquam indignum ab eius consortio se voluisse sequestrare.

Tandem horum Patrum sententiæ subscribunt alij grauissimi Doctores, Theophylactus, Ricardus de S. Victore, Eckius, & Salmecron, fauetque; illi insigne testimonium ex reuelatione sanctæ Brigittæ facta, cuius verba sunt hæc: Postquã consensu nuncio Dei, Ioseph videns vterum meum virtute Spiritus sancti intumescere, expauit vehementer, non suspicatus contra me aliquid simistrum, sed recordatus dicta Prophetarum pronuntiantium, filium Dei nasciturum de Virgine, reputabat se indignum tali seruire matri, donec Angelus in somnis præcepit sibi non timere, sed cum charitate mihi ministrare. Confirmant eandem sententiam rationes meo iudicio non parui momenti: Prima desumitur ex variis verbis ipsius textus. Inuenta est in vtero habens de Spiritu sancto: coniunctim enim hæc legenda sunt, ne manifesta vis literæ inferatur: vnde D. Basilii exponit: Inuenta est grauida de Spiritu sancto: ambo inuenit Ioseph, & conceptionem, & causam, quod de Spiritu sancto. Eandem expositionem secutus Theophylactus dixit:

Xx 2 Vide,

Cancel. Parisiensis.

Viguierius.

Theophy. in locum hunc Matth. Ricard. ibid. Eckius ibid. Salmecron. 2. tract. 3. S. Brigit. lib. 7. cap. 25.

Matth. 1.

D. Basil. homil. 25. 10. 1.

Theophyl.
super cap. 1.
Matth.

Matth. 1.

Vide, quid dicat: quoniam inuenta est in utero habens; a quo inuenta est? à viro, hoc est, innotuit, quod ex Spiritu sancto cōceptu, unde clam voluit eam dimittere, & non audebat habere uxorem, que tantam haberet gratiam: Deinde sacer textus ait: cum esset iustus, noluit eam traducere: quæ autem quæso iustitia est, quæ iudicat re non comperta, & manifestè explorata, sed ex coniectura facillè expugnabili: quæ hæc iustitia, quæ, antequam expositulet, & interroget, damnat? immò etiam, quod damnat, non punit? nec puniri vult, immò impunem censet dimittendam adulteram? Secunda: quia si vera est eorum sententia, qui dicunt, Iosephum, paulò post Angeli Annunciationem, & Conceptionem Christi, voluisse dimittere Virginem, certè tunc nullus potuisset fuisse tumor ventris, unde illam gravidam suspicaretur, nec etiam admisso, post tres menses obseruasse in illa tumorem illum, efficax argumentum id erat, esse prægnantem, cum ille ex aliis causis potuisset euenire: præcipuè, quod, cum eximia Virginis sanctitas perspecta satis esset Iosepho; nouerat enim admirandam eius natiuitatem, præter omnium expectationem, præsentationem eius, cum triennis esset, in Templo; famam integritatis vitæ illius; votum, quo virginitatem suam Deo sacrauerat, miraculosam cum illa desponsationem, virga eius germinante, & Spiritu sancto super illam in forma columbæ comparente, vt auctor est D. Hierony. lib. de ortu Virginis, non facillè adulterium sibi persuadere poterat. Item, impiè, ac sine vlla misericordia ageret, dimittendo uxorem absque libello repudij contra præceptum legis, Deuter. 24. in eo autem libello, si causam exponeret, vt lege tenebatur, & coram testibus, vt mos erat, ne confectus libellus posset existimari, quomodo verum est, ipsum non voluisse eam traducere, & publicare? E contra verò, si causam taceret, certè omnibus grauis scandali occasionem dedisset, vt qui sine causa, & temere præclaræ indolis adolescentulam, de ipso graui-

D. Hierony.

Deut. 24.

dam existimatam, repudiasset. Demum non repugnabat vilo modo æquitati habitate cum vxore adultera, modo id fieret ad corrigendam errantem, eamque à scelere ad meliorem frugem reuocandâ; nam id officium esset charitatis, & eminentioris perfectionis iustitiæ. nam si vt Apostolus inquit: Sanctificatus est vir infidelis per mulierem fidelem, è contra etiam, sanctificabitur mulier infidelis per virum fidelem: & nulla lex sacra (vt existimat B. Augustinus ser. 26. de verb. Dom. & epist. 54. ad Macedon.) cogebat virum ad defendendam coniugis impudicitiam: nec Leuit. 20. nec Deut. 22. quod autem Prou. 3. dicit Sapiens: qui tenet adulteram, stultus est, & insipiens: non damnat virum tenentem illam ad corrigendum, sed tenentem adulteram incorrigibilem, & quæ in adulterio manere vult. hinc facillè fuit Ioseph aliis causis tumorem illum tribuere, & non adulterio, alioquin ex leui coniectura in temerarium iudicium profuisset.

Tertia ratio: nam quæro, quando Ioseph inuenit tumidum ventrem, vt isti aiunt, ante salutationemne Elisabeth, an postea? certè ante salutationem dici non potest, quia cum tunc nullus tumor vteri esset, nulla poterat subesse suspitio; constat autem ex Luca, statim post annunciationem in illis diebus ascendisse in montana cum festinatione, & visitasse Elisabeth; ergo post salutationem accidisse asserendum est: nam post exactos illos tres menses in domo Zachariæ, poterat vterus intumescere. Rursus quæro: fuit ne Virgini Mariæ Ioseph comes in illa profectio, an non? & videtur, quod omninò illam sit comitatus, vt expressè docent D. Bonaventura, & Viguerius, quos sequuti sunt multi recentiores, cum ea potissimum ratione diuino consilio fuisset tanquam verus maritus illi assignatus, vt custodiret illam, essetque ei perpetuus, & indiuiduus comes, ac minister, & inuiolata eius pudicitia testis; quomodo ergo potuisset nouus sponsus Virginem

ginem puellam, ac teneram ad iter agendam alteri committere, cum ipse ad eam curam esset delectus? unde cum profecta est in Bethlehem, & fugit in Aegyptum, illam perpetuò associavit. Deinde, quia Virgo ad Elisabetham inuisendam propè tempus paschale profecta est: Pascha enim quartadecima die mensis Nisan agebatur, qui Aprili nostro, Martioque responderet, Virgo autè vigesima quinta die Martij cōcepit, & paulò post ad Elisabetham profecta est: ergò cum ratione coniunctissimum est, Iosephum illius fuisse comitem: siquidem omnes viri paschali tempore Ierosolymitanum Templum adibant: si ergo profectus cum illa est domum Zachariæ, ut est rationi, & pietati consentaneum, certè audiuit illa verba Elisabethæ exclamantis: *Benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui: & unde hoc mihi, ut veniat mater Domini mei ad me?* quomodo igitur Ioseph eiusmodi verba audiens, sinistram aliquid de Virgine cogitasset? vel, nunquid surdus erat, vel stupidus, aut incredulus ad hæc in spiritu dicta, vel ad Canticum sponsæ suæ, vel Zachariæ? Quod si proterve dixeris, quod is non interfuit, saltem hæc, que erant divulgata in omnia montana Iudææ, referentibus cæteris accepisset; & si pius esset, credidisset, vel quælisset à Virgine, quæ certè ab illo non celasset hanc veritatem.

Quarta ratio: quia non videtur verisimile, quòd si Ioseph ignorasset Incarnationis arcanum, Maria Virgo etiã non quæsit, ei non patefecisset; tum quia sponsa secreta sua cum sponso communicare debet, maximè, ut vitet omnem zelotypiam, atque suspicionem; tum quia Elisabethæ à se visitatæ mysterium omne apertis verbis explicauerat, cui tamen minus debebat, quam proprio sponso: tum quia Virgo non putasset Ioseph fore incredulum, cum mysterium hoc à Prophetis fuisset prænunciatum, & eius complendi tempus immineret, & signum virgæ suæ reflorentis in desponsa-

tionem visum satis illum ad fidem præstandam incitasset.

Ultima ratio: quia si Christus Dominus noluit Iudæos de matris suæ pudore sinistram aliquid cogitare, atque ob eam causam voluit Matrem eius desponsatam, maluitque reputari filius Ioseph, quàm quod quisquam turpè de matre sua opinionem conciperet; quantò magis rationi consentaneum est, noluisse iustum Iosephum eius virum de tanta Virgine horrendum adulterij scelus suspicari? & quidem, cum Dominus virginæ Matris suæ pudicitia, & honoris illius zelantissimus fuerit, iussisset quidem Angelo, quem ad Iosephum misit, ut cum reprehenderet, sicut & Abraham de risu in Sara reprehensus, & Thomas de incredulitate, & Apostoli de tarditate fidei in Christi resurrectione. Hanc ergo sententiam, tot Sanctorum Patrum testimonijs corroboratam, ac nervosis rationibus munitam, non possum non valde probabilem, ac piam iudicare; ad eius tamè maiorè probabilitatem stabilien-dam, oportet, ut ea, quæ illam infirmare videtur, proponamus, & diluamus. Illud sanè contra illam valde virgere videtur, quod causam, quam Angelus reddidit, cur sit Virgo retinenda à Iosepho, eandem præcitari Patres reddunt, cur illam vir eius dimittere voluerit; ex quo videtur hæc sententia, Angeli verbis non cohæreere: nam si propterea Iosephus relinquere uxorem volebat; quia diuinitus filium Dei concepisset, non dixisset Angelus: *Noli timere, accipere coniugem; quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto est:* respondere enim posset Ioseph; ideo illam ego dimittere volo, quia ex Spiritu sancto concepit, non enim cum ea habitare audeo, quæ tantæ sanctitatis, & dignitatis est. Deinde Evangelista affirmat, Iosephum, quia vir iustus erat, noluisse Virginem traducere, id est, infamiae nota afficere, sed voluisse tantummodo dimittere: ergo suspicabatur, conceptum illum non laude, sed ignominia dignum. Ac tandem, quia si Iosephus ex Spiritu sancto

Genes. 18.

Marc. 7. 6.

Luce 2.

Matth. 1.

reddens autem rationem, quare nihil mali suspicatus fuerit Ioseph, ait: quoniam auditio verborum Marie, & consideratio vite eius mala suspicari de ea non sinebat Ioseph; consideratio autem conceptionis eius non permittebat eum ad plenum bona aestimare de ea; & sic animus eius inter utrasque partes fluctuabat, & tenere eam timebat, & tradere eam non audebat, propter hoc necessaria fuit ei revelatio diuina: hæc ille.

D. Hierony.

Aymon in

vigi. nat.

Dion. in pa-

lyem. sub

titio.

Gloss. ord. in

1. cap. Matth.

Matth. 1.

Euseb. 34.

Ad stipulatur eidem sententiæ D. Hieronymus, dum opinatur, Ioseph nihil mali suspicatum fuisse de B. Virgine, sed latuisse illum tunc mysterium incarnationis, & in admirationem raptum, suspenderit iudicium. verba Hieronymi sunt hæc: Hoc testimonium Marie est, quod Ioseph sciens illius castitatem, & admirans, quod viderat, celat silentio, cuius mysterium nesciebat: subscribit eidem Aymon, dum in vigilia Natiuitatis ait: Cur dimittere eam voluit? id est scilicet, quia nec totum sciuit, nec totum ignorauit. Nouerat in vero habentem non de carnali concubitu, sed spiritali virtute; de quo vero spiritum conceperit, ignorabat, quod ei aperitur, quasi nescienti de spiritu, dum inducitur, sancto: & Glossa ordin. in 1. cap. Matth. ait: Sciebat illam esse inculpabilem, sed vnde, vel quid esset, ignorabat, & ideo mediam elegit viam effugiendi, vt neq; innocentem prodiret, neque rei incognita cōsentiendo, se reum faceret etiam Deo. Vera virtus est, cum nec pietas sine iustitia, nec sine pietate iustitia, quæ separata ab inuicem dilabuntur: Fauentq; eidem sententiæ nō parua verba Matthæi: Hæc eo cogitans, ecce Angelus Domini apparuit in somnis Ioseph: ex quibus non obscure colligitur, quod nondum deliberauerat, nec determinatè iudicauerat, Virginē quidpiam turpe commisisse, sed tantum apud se variis cogitationibus agitari, variasque rationes hinc, & inde emergentes attentam meditatione explorasse. In quo sanè prudenter se gerebat, dicente Ecclesiastico: Vir in multis expertus, multa cogitabit: non solum autem in eo prudentem, sed virum prodigiosæ iustitiæ, & bonitatis se ostentauit, cum sponsæ tumentem

verum, & ad sensum indubitata conceptus signa videns, neque exposulauit ab vxore; nec questus est apud affines, nec zelotypiæ ardore excanduit, nec in ius sponsam vocauit, aut ad subeundam poenam exposuit, sed æstus suos apud semetipsum prelit, tantum de diuortio cogitans, vt indicat Euangel. dicens: occultè voluit eam dimittere: hæsitans enim, ob quasdam rationes, adulterium metuebat; ob alias rursum, ab hac cogitatione reuocabat, quod exploratos haberet inculpatissimos vxoris mores; spiritumque diuinum vndique sese prodere in ipsius oculis, gestu, in cessu, & sermone, fierique posse non dubitabat, vt ex Deo, à quo necesse est pendeat omnis sceminarum conceptus, vxor eius nouo modo concepisset; maximè, quod non ignorabat vaticinium Isaiæ: Ecce Virgo concipiet, & quod iam proximus erat aduentus Messias; iuxta Danielis computationem in suis hebdomadibus: metuens ergo, se diuinam maiestatem offensurum, si, aut seruaret, quam adulteram timebat; aut traduceret cum infamiæ periculo, quam ex Deo concipere potuisset autumabat, nec voluit illam traducere, nec seruare, sed occultè dimittere. Quem autem modum in dimittendo illam decreuisset, non est vna omnium sententia; nam Rupertus & Abulens. quos secutus est Simon de Cassia, fugam fuisse meditatam, sicut fecit Dauid, aiunt; quod & factitarunt non pauci propter diuersos rerum euentus. Cornelius verò Larsen ait: voluisse illam dimittere, libello repudij dato, quem secreto, & non in publico dari potuisse existimat; nec infirmat hanc Cornelij sententiam, quod obiicit Abulens. non potuisse libellum repudij dari, nisi consummato matrimonio; tum quia verba legis Deuter. nullum prorsus verbū habent de matrimonij consummatione; tum, quia, si permissum erat eo tempore libellū repudij dare vxoribus infidelibus post consummatum matrimonij, & ablatam virginitatē, cur non etiam ante sine tanto detrimento

Matth. 1.

Isaiæ 7.

Rupertus.

Abulens.

Simon de

Cassia.

Cornel. Iar-

sen.

Deut. 24.

dimitte-

dimitterentur? quia tamen existimo, libellum non potuisse dari, nisi publica auctoritate, ut sic inspicientibus fidem faceret, & ne quisq; prout suo arbitrio libuisset, libellum daret; idcirco verisimilius censeo, Iosephū voluisse dimittere Virginem per sagam, non per libellum, alioquin volens non traducere, traduceret eam.

Illud tamen minimè silentio præteribo, quid secundum hanc mediam sententiam, quam iuxta multorum Patrum auctoritatem, veriores censemus, dicendum sit ad obiectionem illam, quod cum Ioseph comitatus fuerit Virginem vsque ad domum Zachariæ, non potuit Incarnationis mysterium ignorasse, cum palam de illo collocutæ fuissent Maria, & Elisabeth. Quidam recentiores Interpretes, ut hanc difficultatem fugiant, fatentur Iosephum intemeratam virginem non fuisse in illo itinere comitatū; quod planè videtur sensisse Lyranus, dum ait:

*Lyran. super
1. cap. Matt.
Gratianus.*

De licentia Ioseph abijt ad cognatam suam; ipsa autem radeunte, videt Ioseph vterum eius gravidum: & Gratianus in vita S. Ioseph refert, eo tēpore occurrisse fabrile quoddam opificium, quod recusare non potuit S. Ioseph, & ob hoc impedimentum non fuisse comitatū Virginem: sed quia in hanc sententiam minimè gentiū duci possum, propter rationes, quas supra commemoravi, facilius crediderim, diuino consilio factum esse, quod ob aliquam rationem nobis ignotam, quamvis Ioseph comitatus fuerit B. Virginem, colloquio illi inter ipsam, & Elisabeth non adfuerit; vel si adfuit, diuinitus impeditum fuisse, ne mysterium Incarnationis agnosceret; sed quod per Angelum postea ipsi innotuit, propter multiplices fructus ex perplexitate illa Iosephi postea percipiendos.

Iob. 29.

Porro, ex hoc illustri Iosephi exemplo, vellem, nos edoceri primū, negocia, quæ occurrunt, antequam censuram eorum feramus, diligenter discuri debere, iuxta illud Iobi: *Causam, quæ nesciebam, diligen-*

*ter inuestigabam: sic Daniel diligenter examinavit illos duos senes, ante quā morti adiudicaret: & Salomon sapientissimè exploravit contentionem illam duarum mulierum, & prudentissimè illam diremit: imò, & Festus noluit subito Paulum iudicare, priusquam accusaretur, & audiretur, eiusque causa perspicua fieret: præterea, quod omnia hæc longè superat, Deus ipse (ut sacra Geneseos refert historia) tametsi infinita sapientia præditus, & quem nihil latere potuit, descendit ad exemplum nostrum, ut videret ædificatores Turris Babel, priusquam eos puniret: & similiter priusquam Sodomitas igne de cælo cadeate destrueret, dixit: *Descendam, & videbo: & quidem, si adhuc multa perpendentes, sæpè allucinamur, & aberramus, necesse est in plures prolabi errores, si atenta meditatione varia, quæ menti occurrunt, non discussimus.**

Secundum documentum, idque apprimè necessarium, quod ex facto D. Iosephi elicere debemus, est, ut sicut ille gravidā intuens sponsam, nihil temere de eaiudicavit, sed iudicium suspendit, non secus nos de proximorum gestis, etiamsi quidpiam mali præferre videantur, temerarium iudicium non feramus, sed omnem temeritatem cohibentes, in eorum potius excusationem, quàm criminationem propendamus. Certè, si falsa, ac temeraria iudicia, quæ sacra commemorant eloquia, in medium mihi proferenda essent, non possent sine tædio legentium referri; præcipua tamen silentio præterire non debeo, ut inde discamus temeraria coëtere iudicia. Posteaquam Assuerus infensus fuit contra Aman, cum hic iaceret supra lectum, rogans eum pro salute sua, suspicatus est statim Rex, quod Reginam vellet opprimere. Laban illicò iudicavit, quod Iacob asportaret Deos suos, cum tamen eum explorasset, non inuenit eos. Fratres Ioseph ad cōuiuium inuitati, ceciderunt, quod is vellet eos seruituti subiugare: Abraham putabat quod in Gheraris

faris occideretur pro vxore sua, & tamen
 non fuit ita. Discipuli Domini timebant
 Paulo adhaerere, cum tamen esset con-
 uerſus. Heli videns Annam sibi non re-
 spondentem, existimauit eam ebriam esse.
 Miit Dauid, qui consolarentur Hanō
 propter obitum patris, & tamen ciues su-
 spicati sunt, quōd causā explorandi venis-
 sent. Proficitur samsōn ab sponsa, vt
 parentes suos visiter, & putat foecr eius,
 quōd ex odio sponsa fugeret, & alteri il-
 lam nupsit. Vaghaō cubicularius Holo-
 fernis facile iudicauit Holofernem cum
 Iudith dormire, re tamen ipsa aliter se ha-
 beate: Michol Dauide coram Arca Dei
 saltante, impudorem illum animi leuitati
 tribuit, quōd tamen, non nisi pietati, &
 humilitati adscribendum erat. Amici Iob,
 impatientem iudicauerunt Iobum, pacien-
 tia speculum, dicentes: Defecisti, conturba-
 tus, vbi est fortitudo tua, patientia tua? cum
 Ieremias iret per portam Beniamin, cu-
 stos portae falso ei imposuit, quōd con-
 fugeret ad Chaldaeos: Vxor Tobiae videns
 eum cœcum dixit: Manifeste vana est spes
 tua, & elemosyne tuae modo apparuerunt.
 Discipuli videntes Christum supra mare
 ambulare, continuo phantasma esse iudi-
 carunt. Pharisæus ille, qui Christum inui-
 tauerat, videns mulierē peccatricē ad pedes
 illius nec illā a se expulisse, iudicauit illū
 non esse prophetam: Alius item Phari-
 sæus, videns Publicanum orantem, malē
 de eo suspicatus est. De Cæco nato disci-
 puli eius interrogarunt: Quis peccauit, hic,
 aut parentes eius: temere iudicantes, cœci-
 tatem illā ex peccato ipsius, vel paren-
 tum prouenisse: & cum in cruce Christus
 dixit: Eli, Eli, temere iudicant, Eliam vo-
 casse in auxilium suum. De Apostolis va-
 riis linguis loquentibus, dixerunt Iudæi,
 quōd ebrii erant. Melitenses videntes vi-
 peram pendentem de manu Pauli, homi-
 cidam eum esse crediderunt; viperā vero
 excussa cum nil mali haberet, cum Deum
 esse promulgauit, & in vtroque temera-
 ria existimatione se precipitarunt: sicut,
 & olim pater eorum Diabolus temere iu-

dicans, quod si Deus Iobum affligeret, ac
 variis laboribus vexaret, amissa patientia,
 maledictione in illum insurgeret, cuius
 iudicij temeritatem exitus ipse probauit;
 ait enim Scriptura: In omnibus his non pec-
 cauit Iob.

Iob. 1.

Audiamus iam Patres, quid in hoc ge-
 nere argumenti dicant: D. August. Perni-
 ciosum est, cum quis male senserit, sorte de bo-
 no nesciens, qualis sit; quid perdo, si credo, quia
 bonus est? si incertum est, virum sit malus, li-
 cet quidem caueas, ne forte verum sit, non ta-
 men damnes, tamquam verum sit; hoc pax iu-
 bet, quare pacem, & sequere eam. D. Bern.

D. August.
in Psal. 147.D. Bern. su-
per Cant.

hanc egregiam sententiam docuit: Caue
 aliene conuersationis esse aut curiosus explo-
 rator, aut temerarius iudex, etiamsi perperam
 actum quid deprehendas, nec sic iudices pro-
 ximum, maxime autem excusa intentionem,
 si opus non potest; puta ignorantiam, puta sub-
 reptionem, puta casum, quod si omnino omnino
 dissimulationem rei certitudo recusat, suade
 nihilominus ipse tibi, & dicitur apud te: re-
 mens fuit tentatio: quid de me illa fecisset, si
 accepisset in me similem potestatem? S. Ioan.
 Clim. maiora his postulat dicens: Etiamsi S. Ioan. Cli-
 in ipso anime à corpore digressu, quempiam mac grad. 10
 peccare videris, nec tunc quidem illum dam-
 nare audeas: incertum est enim hominibus iu-
 dicio Dei. subdit: Sicut elatio sola, absque
 alio vitio comite, perdere se habentem potest,
 ita, & iudicandi vitium, etsi solum in nobis
 fuerit, per se nos perdere valebit; siquidem
 Pharisæus ex hoc condemnatus est. Tandem
 B. Laurent. Iustin. lib. de spir. animæ in-
 teritu, hæc, quæ sequuntur, ingenio, &
 pietate eius digna scripsit: Hinc quorum
 dam presumptuosorum est redarguenda teme-
 ritas, qui nedum proximorum opera discutunt, rituali ani-
 verum etiam alieni cordis se faciunt iudices; me interitu
 volunt quippe iudicare, quales sint hominum
 cogitationes, quibus ducantur affectionibus,
 qua intentione operentur, quoue spiritu mo-
 ueantur, quod omnino non licet, cum nemo sci-
 re valeat, quid agatur in homine, nisi spiritus
 hominis, qui in illo est, quamquam persepe
 contingat, quod sibi ipsi ignotus sit; diuinam in
 se tales reflectunt auctoritatem, qua interio-

rum sola est capax, dum intentionum, cogitationumque abdita penetrare posse se putant. de his legitur sic: *Ambulabunt in tenebris, sicut in meridie.* Porro quemadmodum in meridie, ita illi in tenebris ambulare dicendi sunt, qui mentium proximorum profunda consilia curiosa investigatione perustrant, & ex hac iudicia temeraria confingentes, in nocte ignorantia ambulantes, meridiem se aspexisse exultant. Tales Apostolus redarguens ait: *Nolite ante tempus iudicare, quoadusque veniat Dominus, qui, & illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium, praevidenda profusis sunt à fidelibus ista iudicia, quae absque peccato fieri nequeunt; cum ex quadam cordis, ut plurimum temeritate proventiant; ipsi soli cordium sunt humiliter referenda iudicia, qui in aequitate iudicaturus est orbem.* Hanc Patrum doctrinam confirmemus & nos tu n facta Scriptura, tum & ratione: Audi D. Paulum tu, qui proximum temere iudicas, (sic enim loquitur) *Tu quis es, qui iudicas alienum servum, in quo enim alium iudicas, teipsum condemnas.* Quod si à me seisciteris, in quo se condemnat? plane in hoc, quòd laesae maiestatis divinae reum se exhibet, auctoritatem arcanae eodis iudicandi (quod proprium est solius Dei) sibi petulanter usurpans: ut enim dixit Divus Iohannes Climacus: *Iudicare, est impudens direptio divinae dignitatis.* Praecipiebat Dominus in Leuitico, ut septem diebus leprosus clauderetur, non permittebat Deus sacerdotem facile de lepra iudicare, sed suspendi voluit iudicium septem dierum spatium: si igitur Dominus non permittit, ita facile de lepra, quae oculis cernebatur, iudicare, quomodo permittet te de cordis proximi tui malitia statim sententiam ferre? In libris Regum dicitur, quod Bethsaniae, cum Arcam Domini annis curiose intrarentur, illorum percussit Dominus septuaginta viros, & quinquaginta millia de plebe; quare (obsecro) secretius est ipsum hominis cor, quam illa? quanto ergo maior temeritas, penetrabilia cordis hominis iudicare, quam secreta loca Arcae illius scrutari?

Causarum verò, ob quas homines adeo frequentes in temeraria iudicia incidant, primam affert D. Chrysost. dicens: *Sicut D. Chrysost. difficile, aliquem suspicatur malum, qui bonus superbia est: sic difficile, aliquem suspicatur bonum, qui malus est; ut enim dixit Sapiens: In via stultus ambulans, cum ipse sit insipiens, omnes stultos aestimat.* quod satis experientia ipsa comprobatur, avarus de avaritia, libidinosus de libidine, ambitiosus de ambitione facile alios temere iudicet, & omnes sibi per similes putat, quemadmodum enim in vase imundo omnis infusus liquor corrumpitur, & in languido stomacho quicumque cibus, vel pretiosus perditur, & in malos convertitur humores; atque virga quantumcumque rectissima, in aquam immissa, apparet obliqua; ita, quis opera alicuius sint sancta, & mirabilia, si cadunt in animos odio, & nequitia infectos, & oculis prae affectibus iudicentur, cordibusque impietate refertis expendantur, apparebunt utique illis deformia; prava, & perverta. Talibus animis illi Pharisaei intuebantur opera nostri Redemptoris, & sic blasphemò corde dicebant: *Daemóniū habes Samaritanus es.* Quae admodum etiam radius Solis per vitrum ingrediens variis coloribus pictum, vitri ipsius colores, non autem suū repraesentat, ut, cum Sol sit vnus, atque idem, diversus tamen pro colorum varietate appareat; sic homo affectu corruptus, non veros, ac naturios factis colores tribuit, sed qualis est eius affectio, tali colore rem ipsam depingit; ingrediens enim iudicium per affectū ipsius, affectus colorem ostendit; unde videas eadem, quae vnus laudat, ab alio vituperari: quare prudenter quidem Agesilaus (ut est apud Plutarchum) quoties audiebat aliquos de aliorum laude, vel vituperio testimonium dicere, existimabat, non minus esse inquirendos, & discendos eorum mores, qui loquebantur, quam eorum, de quibus verba faciebant.

Ac tandem, sicut eadem pluvia de caelo decidens, in lilio flores, in vite vinum, in rubo vepres, in cicuta venenum producit

ducit; & sicut ex eodem odorifero flosculo apis dulcissimum mel, aranea verò pestiferum virus gignit, ita quidem ex eodem opere proximi, iusti adificationem, peccatores scandalum decerpunt, omnia in malam partem cōuertentes instar Pharisæorum, qui diuina virtute in Christum Dominum ab humanis corporibus dæmonia expellentem, diabolicæ potestati temerè adscribent. In Behelzebub principe Dæmoniorum eicit dæmonia: & cum verba illa: soluite templum hoc, & in triduo reedificabo illud, duplicem sensum sustinent, vt intelligi possent, vel de Templo materiali, vel de templo corporis sui, ipsi perperam de primo intellexerunt, omnia vertètes in deteriorem partem. Secundam causam, frequenter incidendi in varia iudicia temeraria, arbitror esse, quòd permulti magis aliorum gesta considerant, quàm propria: si enim quisque sibi attenderet, aliorum vitas non exploraret. Tetigit hanc causam S. Iohannes Climacus in sua scala, gradu 10. his verbis: *qui celeres nimiumque diligentes proximi delictorum iudices sunt, hoc idcirco patiuntur, quia nondum suorum peccatorum fixam, atque perfectam memoriam, curamque susceperunt; nam si quis amoto proprii amoris velamine, mala sua diligenter inspiciat, nullius iam rei alterius in hac vita curam geret; id apud se reputans, tempus sibi sufficere non posse, quo seipsum luceat. Sicut quidem non pauci ad alienos defectus inspiciendos lynceis oculis præditi, ad proprios verò, instar Talpæ, luminibus carentes, quibus adamussim conuenit figmentum illud Aesopi dicentis: huiusmodi homines duas peras secum ferre, vnā ante se, alteram à tergo; & in anteriori aliorum peccata reponere, vt ante oculos illa habeant, in posteriori verò propria, quæ proinde conspiciere nequeunt, hos pestilimiles ego dixerim oculis, qui cum alia prospiciant, se ipsos non intuentur. Memorandum in hac parte exemplum reliquerunt nobis Apostoli Christi Domini, qui cum audirent illum dicentem: *Vnus vestrum me**

traditurus est: nemo ad alterius exploranda facta, sed propriam conscientiam discutendam se conuertit: nemo de alio, etiam de Iuda, temere illum traditorem esse iudicauit; sed magis singuli, vnusquisque ne ille esset, de seipso timuit; dicebant enim: *Numquid ego sum Domine?* verum, tamen hoc illustre exemplum sit, longe illud superat, quod Sanctus Ioseph nobis exhibuit, dum grauidam videns vxorem suam, & non ex se adulteram minime iudicauit: hoc valde commendat eximiam Iosephi probitatem, ac sanctitatem. Cui, cum vxore sua, & eius filio sit honor & gloria in sæcula sæculorum. Amen.

HOMILIA XI.

Ostenditur, multis nominibus beatissimo Iosepho honorificentissimam Patris Christi nomenclaturam deberi, & quam magna hæc dignitas fuerit, variis animi conceptionibus perpulchre explicatur.

QVAMVIS sacra pagina nos doceat, Christum Dominum virtute Spiritus sancti, absque virili opera ex purissimis Mariæ sanguinibus conceptum fuisse, vt aperte indicauit Angelus Iosepho dicens: *Quod in ea natum est, de Spiritu sancto est: eadem tamen Iosephum patrem Christi fuisse appellatum, aperitissime nobis testatum reliquit, quia non solum ait, sic vocatum ab his, qui Incarnationis arcanum ignorabant, dum dicebant: Nonne hic filius fabri est? sed, & à sacro Euangelista Luca, qui diuino spiritu afflatus dixit: Erant pater, & mater eius mirantes super his, quæ dicebantur: imò & iterum: cum inducerent puerum Iesum parentes*

Yy 2 parentes